

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalakia. Ministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnon liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Parhailtaan on meneillään sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rakenteellisen uudistuksen toimeenpano. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1. tammikuuta 2023. Uudistuksessa on tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja sekä turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet. Lisäksi tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti sekä vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Samanaikaisesti on käynnissä palvelujen sisällöllinen uudistaminen, mitä hallitus tukee merkittäväällä kehittämistyön valtionavustuksilla ja ohjauksella, jotka kohdennetaan hyvinvointialueille. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteellinen ja sisällöllinen uudistaminen tukevat toisiaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain lisäksi tarvitaan myös erillinen laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskevan lakiehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa jatkossakin laadukkaat, vaikuttavat ja turvalliset sosiaali- ja terveystalvet ottaen huomioon muuttunut toimintaympäristö ja uudet palvelumuodot. Lakiehdotukseen sisältyisi sekä palvelunjärjestäjien omavalvontaa ja valvontaa koskevat säännökset että yksityisiä ja julkisia palveluntuottajia koskevat säännökset niiden toimintaedellytyksistä, rekisteröinnistä, omavalvonnasta ja valvonnasta. Laissa säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon kaikille palveluntuottajille edellytykset, joiden perusteella palveluntuottajat ja palveluyksiköt rekisteröitäisiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta selkeytyisi ja yhtenäistyisi verrattuna nykytilaan. Valvontaviranomaisten ohjauksella ja valvonnalla pyritään varmistamaan, että esimerkiksi itsehallinnollisilla hyvinvointialueilla on kyky varmistaa hyvinvointialueen asukkaiden perusoikeuksien toteutuminen. Tavoitteena on osaltaan turvata laadukkaan, vaikuttavan,

turvallisen ja oikea-aikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertainen toteutuminen koko maassa.

Tavoitteet

Tavoitteena on yhtenäistää nykyistä sääntelyä ja vahvistaa palvelujen laatua sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta ottaen huomioon uudistuvat palvelujen tuottamistavat. Lakiehdotuksessa myös täsmennetään palvelunjärjestäjien ja palveluntuottajien omavalvontaa, mikä mahdollistaa käytettävissä olevien valvontaviranomaisten resurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen. Tavoitteena on, että ehdotetun lain myötä sekä yksityiset että julkiset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajat ja palveluyksiköt rekisteröidään samaan valtakunnalliseen palveluntuottajia koskevaan rekisteriin.

Lausunnoissa pyydetään tuomaan esiin näkemyksiä ehdotetun säädöksen sisältöön, toimeenpanoon ja vaikutuksiin. Hallituksen esityksen perusteluja ja vaikutusten arviointia täydennetään ja tarkennetaan saadun lausuntopalautteen perusteella.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään jättämään lausuntopalvelu.fi –palveluun. Lausuntoa varten esitetään kohdennettuja kysymyksiä, joihin annettuja vastauksia on mahdollisuus perustella. Lisäksi vastaajalla on mahdollisuus antaa vapaamuotoisia kommentteja ja esittää yksilöityjä säädösmuutosehdotuksia. Kyselyyn voi vastata suomeksi tai ruotsiksi. Vaihtoehtoisesti vastaaja voi jättää avoimen lausunnon. Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen viimeistelemissä. Linkki suomenkieliseen versioon:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=df609da9-d5d1-4da0-9c59-eb841aa9a941&proposalLanguage=da4408c3-39e4-4f5a-84db-84481bafc744> Jos vastaaja antaa avoimen lausunnon, niin kirjallisen lausunnon voi lähettää sähköisesti osoitteeseen:

kirjaamo.stm@gov.fi

Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/11423/2021 ja STM057:00/2021

Postitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:

Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO

HUOM! Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse, jos vastaaja vastaa lausuntopalvelun kautta.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan **25.3.2022 klo 16.00 mennessä**. Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelussa sekä hankkeen sivuilla. Lausuntoyhteenvedossa otetaan huomioon vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Johtaja Jaska Siikavirta, STM, jaska.siikavirta@gov.fi

Hallitusneuvos Riitta-Maija Jouttimäki, STM, riitta-maija.jouttimaki@gov.fi

Erityisasiantuntija Anne Arvonen, STM, anne.arvonen@gov.fi

Liitteet:

[LUONNOS Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta.pdf](#)

[UTKAST Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsynen över social- och hälsovårdstjänster.pdf](#)

Jakelu:

Akava ry
Ammattiliitto PRO
Apteekkariliitto
Arviointiyliääkäriverkosto
Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Digi- ja väestötietovirasto DVV
DigiFinland Oy
Eduskunnan oikeusasiamies
Eksote - Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetu ry
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Etelä-Savon sairaanhoitopiiri Essote
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Farmasialiitto
Finanssiala ry
Hallintoylihoitajat ry
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS
HYKS Erityisvastuualueen potilasturvallisuuslähettiläs
Hyvinvointialan Liitto HALI ry
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Invalidiliitto ry
Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosteri
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Julkis- ja yksityisalajien toimihenkilöliitto Jyty ry
Julkisalojen koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Kainuun sote
Kansaneläkelaitos
Kansanterveystyön johtajaverkosto
Kansanterveystyön johtajaverkosto
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri Soite

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Korkein hallinto-oikeus KHO
Koulutetut kokemusasiantuntijat KoKoA ry
Kuluttajaliitto
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
Kuntaliitto
Kuntoutussäätiö
Kuurojen Liitto ry
Kymenlaakson sairaanhoitopiiri Kymnote
KYS Erityisvastuualueen potilasturvallisuuslähettiläs
Lapin aluehallintovirasto
Lapin sairaanhoitopiiri
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun keskusliitto
Liikenne- ja potilasvahinkolautakunta – pj. Juha Mikkola
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Lääkitysturvallisuusverkosto
Lääkäripalveluyritykset ry
Mielenterveyden keskusliitto ry
MIELI Suomen Mielenterveys ry
Näkemisen ja silmäterveyden toimiala NÄE ry
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Onnettomuustutkintakeskus OTKES
Opetus- ja kulttuuriministeriö
OYS Erityisvastuualueen potilasturvallisuuslähettiläs
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri Siun sote
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri KYS
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Potilasvakuutuskeskus
Puolustusvoimat
Puolustusministeriö
Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiri PHHYKY
Ravitsemusterapeuttien yhdistys ry Agronomiliitto ry
Rikosseuraamuslaitos
Romaniasiain neuvottelukunta RONK
Saamelaiskäräjät
Sairaanhoitopiirien johtajat ry
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
Satakunnan sairaanhoitopiiri
Selkäydinvammaiset Akson ry
SKY Suomen kunto- ja terveystuokuntakeskusten yhdistys
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

Sosiaali- ja terveystalouden neuvottelujärjestö Sote ry
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Sosiaalijohto - Socialledning ry
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta SAMU
Sosnet
Sosnet
Soste Suomen sosiaali ja terveys ry
STM kirjaamo
STTK
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Suomen Ammattiliitton Keskusjärjestö SAK ry
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen Fysioterapeutit ry
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen hammaslääkäriseura Apollonia
Suomen Hygieniahoidajat ry
Suomen infektioidentorjuntayhdistys ry
Suomen Kuntoutusyritykset ry
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Lääkäriliitto ry
Suomen Lääkäriseura Duodecim
Suomen Mielenterveysseura ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys ry
Suomen Potilasliitto
Suomen Psykologiliitto ry
Suomen Puheterapeuttiliitto ry
Suomen Punaisen Ristin veripalvelu
Suomen Sairaanhoidajaliitto
Suomen Suuhygienistiliitto ry SSHL ry
Suomen terveydenhoitajaliitto ry
Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Suomen Yrittäjät ry
Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry
Svenska Finlands Folkting SFF
Säteilyturvakeskus
Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta
TAYS Erityisvastuualueen potilasturvallisuuslähettiläs
Tehy
Tehy
Tehy
Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitos
Terveystalouden ja Sosiaalialan Yrittäjät TESO ry
Terveystalouden AMK-verkosto
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
TYKS Erityisvastuualueen potilasturvallisuuslähettiläs

Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta TELK
Työterveyslaitos
Ulkoasiainministeriö
Vaasan sairaanhoitopiiri
Vakuutusosasto
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry
Vanhustyön keskusliitto ry
Vankiterveydenhuollon yksikkö
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri TYKS
Verohallinto
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS
Ympäristöministeriö
Ålands hälso- och sjukvård
Ålands landskapsregering- Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Taustatiedot

Vastaajatahon virallinen nimi

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Klikkaa ja lisää tekstiä

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko lain soveltaminen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuussa oleviin tahoihin riittävä (1 §, 4 § 1 kohta)?

- Kyllä x
- Kyllä pääosin
- Ei kaikilta osin
- Ei
- Ei kantaa

2. Onko lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin niiden oikeudellisesta muodosta ja toiminnan tarkoituksesta huolimatta perusteltu ratkaisu (1 §, 4 § 2 kohta)?

- Kyllä x
- Kyllä pääosin
- Ei kaikilta osin
- Ei
- Ei kantaa

3. Parantavatko palveluntuottajalle ja toiminnalle asetetut edellytykset asiakas- ja potilasturvallisuutta (2 luku, 16 §)?

- Kyllä
- Kyllä pääosin x

- Ei kaikilta osin
- Ei
- Ei kantaa

4. Vähentääkö palveluntuottajan ja sen palveluyksiköiden erillinen rekisteröinti, palveluyksiköiden siirtokelpoisuus ja riskiperusteinen hyväksymismenettely palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä (16 §, 21 §)?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei kaikilta osin
- Ei
- Ei kantaa x

5. Vähentääkö yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä ja parantaako se mahdollisuuksia valvoa toimintaa kokonaisuutena (4 § 6 kohta, 22 §)?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei kaikilta osin
- Ei
- Ei kantaa x

6. Onko valtuutetun palveluntuottajan käsite ja tehtävät perusteltuja (4 § 6 kohta, 22 §)?

- Kyllä x
- Kyllä pääosin
- Ei kaikilta osin
- Ei
- Ei kantaa

7. Onko valtuutetun palveluntuottajan käsitteelle muita vaihtoehtoja?

- Kyllä

- Ei
- Ei kantaa x

8. Onko palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan omavalvontaa koskevat säännökset riittävät (4 luku)?

- Kyllä
- Kyllä pääosin x Omavalvonta edellyttää palvelunjärjestäjältä ja -tuottajalta hallinto-osaamista ja selkeää vastuiden määrittelyä ja vastuuhenkilöiden nimeämistä. SOSTE huomauttaa, että omavalvonta on yksi keino, mutta se ei voi korvata viranomaisen vastuulla olevaa valvontaa. Valvontaan tulee osoittaa riittävät resurssit.
- Ei kaikilta osin
- Ei
- Ei kantaa

9. Ovatko valvontaviranomaisen keinot riittävät asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta (5 luku)?

- Kyllä x
- Kyllä pääosin
- Ei kaikilta osin
- Ei
- Ei kantaa

10. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaista?

Asukkaiden ja asiakkaiden näkökulmasta laki on keskeinen, jotta voidaan varmistaa asukkaiden perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutuminen eri puolilla Suomea.

Ehdotetussa laissa kaikki sosiaali- ja terveystalvet tulevat yhden rekisteröintimenettelyn piiriin, jolloin joustavuus parantuu niissä tilanteissa, joissa asiakkaan palvelutarve muuttuu.

Julkinen tietopalvelu lisää asiakkaiden ja potilaiden tiedon saantia ja palvelujen vertailtavuutta esimerkiksi silloin, kun he tekevät valintaa palvelun tuottajista ja tarjolla olevista palveluista.

Esitys lisää omavalvonnan osuutta, joka edellyttää palvelunjärjestäjältä ja -tuottajalta hallinto-osaamista ja selkeää vastuiden määrittelyä ja vastuuhenkilöiden nimeämistä. SOSTE huomauttaa, että omavalvonta on yksi keino, mutta se ei voi korvata viranomaisen vastuulla olevaa valvontaa. Valvontaan tulee osoittaa riittävät resurssit.

Ehdotetun 14 §:n perusteluista ilmenee, että jo voimassa olevan lainsäädännön tarkoituksena on ollut, että viranomaisen luovuttaisi palveluntuottajia koskevaa tietoa tietoverkon kautta

julkisesti. Kuitenkaan tällaista julkista tietopalvelua ei ole rakennettu. Sen takia nyt ehdotettu julkista tietopalvelua koskeva säännös tulisi mielestämme laatia velvoittavampaan muotoon. Ehdotamme, että 14 §:n ensimmäisen virkkeen alku: ” Palveluntuottajien rekisteristä voidaan julkaista ja luovuttaa” korjataan muotoon: ”Palveluntuottajien rekisteristä julkaistaan ja luovutetaan”. Mikäli arvioidaan, ettei julkista tietopalvelua saada käyttöön heti lain voimaantulosta lähtien, tämä voitaneen huomioida tietopalvelua koskevalla voimaantulosäännöksellä.

Ehdotetun 14 §:n mukaan julkisessa tietopalvelussa voitaisiin julkaista valtaosa palveluntuottajien rekisteriin 12 §:n mukaan tallennettavista tiedoista. Kuitenkaan tietoa viranomaisten suorittamista tarkastuksista tai viranomaisen antamasta hallinnollisesta ohjauksesta ei julkisesta tietopalvelusta luovutettaisi. Tätä ratkaisua ei ole ehdotuksessa perusteltu. Mielestämme ainakin tiedon tehdyistä tarkastuksista tulisi ilmetä julkisesta tietopalvelusta. Tämä olisi omiaan lisäämään hallinnon avoimuutta ja mahdollisesti myös palveluntuottajiin kohdistuvaa luottamusta.